

Regioambassadeurs en regionale samenwerking Gooi en Vechtstreek

Aan: gemeenteraden Gooi en Vechtstreek
Van: werkgroep regioambassadeurs
Tbv.: bespreking vervolgopdracht regioambassadeurs
Datum: 14 december 2016
Kenmerk: 16.0011511

Inleiding

Begin 2016 is in alle gemeenteraden van de Gooi en Vechtstreek plus Eemnes (GV+) een voorstel aangenomen de 'werkgroep ambassadeurs raadsleden GV+' (regioambassadeurs) te continuëren. De regioambassadeurs, met twee leden namens iedere gemeenteraad, hebben drie rollen: signaleren van relevante ontwikkelingen, afstemming daarover met de eigen en tussen de raden en het begeleiden van de portefeuillehouders bij de samenwerking vanuit het perspectief van de raden. De politiek inhoudelijke samenwerking blijft daarbij uitdrukkelijk aan de raden. De regioambassadeurs hebben de opdracht meegekregen de werkgroep na een jaar te evalueren en de raden daarover te informeren. Deze notitie strekt daartoe.

Voorstel

Op basis van de evaluatie stellen de regioambassadeurs u voor het volgende te besluiten:

1. de werkgroep regioambassadeurs te continueren tot en met maart 2018 en te bewerkstelligen dat de gemeenteraad in nieuwe samenstelling zo spoedig mogelijk besluit tot aanstellen van regioambassadeurs voor de nieuwe raadsperiode;
2. vanuit uw midden opnieuw twee regioambassadeurs per gemeenteraad te benoemen (met terugwerkende kracht) per 1 januari 2017, waarbij in verband met continuïteit tenminste één van de twee huidige regioambassadeurs als zodanig wordt herbenoemd;
3. uw regioambassadeurs en de werkgroep, de volgende opdracht mee te geven:
 - a. signaleren van relevante ontwikkelingen over en voor de regionale samenwerking, die anders niet of onvoldoende worden opgemerkt en over wat wel/niet loopt in de regionale samenwerking;
 - b. afstemming^(*) organiseren met de eigen gemeenteraad, tussen gemeenteraden in de GV+ en met portefeuillehouders daarvan, ten behoeve van een goede regionale samenwerking van gemeenten in de GV+;
* onderdelen daarvan zijn programmering van regiopodia als ontmoetingspodia in de samenwerking en het volgen van de leerpunten voor de samenwerking uit het experiment focusgroepen;
 - c. begeleiden^(#) van de portefeuillehouders GV+ bij de regionale samenwerking ten einde de legitimatie daarvan te versterken en open en transparante communicatie daarin te bevorderen;
(#) deze rol is vooral van belang bij het vaststellen van een Regionale SamenwerkingsAgenda (RSA) bij het begin van een nieuwe raadsperiode;
4. een experiment aan te gaan door de inhoudelijke afstemming tussen gemeenteraden in de GV+ te verbeteren door het faciliteren van uitwisseling van informatie via "focusgroepen" van raadsleden op de prioritaire thema's in de RSA en in de tweede helft 2017 door de regioambassadeurs naar de raden terug te rapporteren over lessen en meerwaarde;

Toelichting

De regioambassadeurs hebben de evaluatie opgepakt door nog eens goed te kijken naar hoe de regionale samenwerking zich ontwikkeld en daaruit af te leiden of en welke rol er dan (opnieuw) ligt. Daartoe hebben de ambassadeurs gesprekken gevoerd met de griffiers, met de voorzitters van de portefeuillehoudersoverleggen en de directeurs van de regio (directeur regiobureau en directeurs fysiek en sociaal domein). Daarnaast zijn er twee specifieke regiopodia georganiseerd op 20 mei en 11 november en zijn uiteraard alle gemeenteraden geconsulteerd.

Uit alle gesprekken en de consultaties blijkt dat de regioambassadeurs van waarde worden gevonden voor de regionale samenwerking en dat daarmee de werkgroep moet worden gecontinueerd. Deze waarde zit in het verbeterde bewustzijn bij raden van het belang van samenwerking en de verbeterde communicatie vanuit de regio en portefeuillehouders. De behoefte aan een informele aanjager van aandacht voor de regio in de raden en verbinder tussen regio en raad blijft. Om zichtbaarheid en gelegenheid te verbeteren, bevelen de ambassadeurs aan, voor zover nog niet gebeurd, om in raadscommissies een vast agendapunt van regiozaken te maken.

Uit diverse gesprekken en de bijeenkomsten in de afgelopen periode blijkt echter ook dat de verschillende raden nog op verschillende wijzen (en meer of minder actief) worden geïnformeerd. In reactie daarop zijn met de portefeuillehouders enkele verbeterpunten afgesproken:

1. Stroomlijning van informatie, te beginnen bij het verschaffen van inzicht en overzicht,
 - a. Duidelijkheid over wie doet wat en wanneer waarbij wordt betrokken;
 - b. Heldere fasering in uitwerking RSA per programma (-onderdeel);
 - c. Eenduidigheid in de informatie en de inhoud en de vorm van raadsvoorstellen;
2. Focus aanbrengen: Wat geven we voorrang en wat willen we hiermee precies bereiken;
3. Communicatie naar raden structureel en eenduidig voor (behoud) draagvlak.

Dit leidt hopelijk tot eenduidiger en meer op raden afgestemde informatie, zowel in de tijd als op de inhoud van besprekstukken. Het is aan raadsleden (geholpen door ambassadeurs) dat te bewaken.

De rolinvulling van de ambassadeurs is wisselend, sommige ambassadeurs zouden hier nog een slag kunnen maken. Algemeen is de terugkoppeling naar de eigen raad te verbeteren, de straks meer eenduidig georganiseerde informatievoorziening richting raden moet daarbij helpen. Punt van aandacht is het rolbewustzijn van raden. Ambassadeurs kunnen helpen door wethouders te wijzen op een adequate terugkoppeling naar de raad. Soms echter zitten zowel ambassadeurs als raadsleden op de stoel van de portefeuillehouder. Het gesprek over wie doet wat, moet regelmatig gevoerd. Portefeuillehouders moeten verantwoordelijkheid (kunnen) nemen voor de uitvoering.

De rol van de regioambassadeurs is blijvend van belang, maar mogelijk wisselend in intensiteit naar fasen in de regionale samenwerking. Zo hebben de ambassadeurs zich bewezen als aanjager van afstemming over wat door raden belangrijk wordt gevonden voor de gemeentelijke samenwerking in de regio. Dat zou kunnen inhouden dat de ambassadeurs een zwaardere rol hebben in het begin van een raadsperiode, wanneer er een nieuwe RSA moet worden opgesteld. En een lichtere 'tussentijds', voor het soepel laten verlopen van de samenwerking zoals verwoord in de opdracht.

De regiopodia worden daarin overigens ervaren als nuttig, maar mogen 'inhoudsvoller'. Afgesproken is dat de regioambassadeurs de programmering strakker ter hand nemen, gehoord de portefeuillehouders en dat resultaten van regiopodia beter worden vastgelegd en gecommuniceerd. Het tijdstip van de regiopodia is een blijvend discussiepunt en niet licht op te lossen. Er wordt getracht hieraan tegemoet te komen door het te organiseren op verschillende dagen in de week.

De afstemming tussen de raden op inhoud tot slot, vindt incidenteel plaatsvindt. Terwijl belang en behoefte aan inhoudelijke afstemming tussen raden toeneemt door actuele ontwikkelingen zoals MRA-agenda en MIRT. Ook bestaat er behoefte bij portefeuillehouders aan een gevoel voor richting bij de uitwerking van thema's in het uitvoeringsprogramma RSA. Die inhoudelijke rol ligt echter niet bij de regioambassadeurs, daarom hieronder tot slot een voorstel.

Focusgroepen

De basis waarop de samenwerking van gemeenten in de GV+ is georganiseerd, is de gemeenschappelijke regeling uit juli 2013 (GR). Daarin is in de kern de afstemming van regionaal beleid door wethouders namens de gemeenten geregeld, via de portefeuillehoudersoverleggen. Iedere portefeuillehouder is daarop voor de eigen gemeenteraad politiek aanspreekbaar.

De regioambassadeurs zijn in het leven geroepen om namens de gemeenteraden tot onderlinge afstemming te komen over het verbeteren van de samenwerking vanuit het perspectief van de raden. Conform de GR en de consensus in raden, is de politiek inhoudelijke besluitvorming aan de afzonderlijke gemeenteraden. Ofwel, er is regionaal beleid, maar die is lokaal gelegitimeerd.

Dat laat onverlet dat er grote behoefte bestaat aan inhoudelijke uitwisseling tussen gemeenteraden, een behoefte waarin de regiopodia slechts gedeeltelijk kunnen voldoen. Er is behoefte aan meer diepte in kunnen gaan op inhoud. Bijvoorbeeld over aanleiding en achtergronden op onderwerpen van bovenregionale belangenbehartiging. Recente voorbeelden daarvan zijn de MRA-agenda en het MIRT. Maar die uitwisseling zo wordt betoogd, zou verder kunnen gaan door als raden van elkaar te vernemen hoe zij daarin staan.

Die uitwisseling van informatie kan ook gaan over de (verdere) uitwerking van de RSA, zoals die op dit moment in het uitvoeringsprogramma RSA gestalte krijgt. Raden kunnen dan bijvoorbeeld met elkaar tot uitwisseling komen over wat een project als 'Verbinding arbeidsmarkt, onderwijs en zorg' (project 6 uitv.progr. RSA) nu precies betekent voor het eigen beleid. Of hoe een project dat nog niet zo is uitgewerkt, tot meer inhoud kan komen die strookt met wat raden daarvan verwachten (zoals project 4 uitv.progr. RSA: Energietransitie). Portefeuillehouders en ambtenaren voelen op dergelijke projecten eveneens de behoefte om daarover voorafgaand aan besluitvorming, meer op inhoud met raadsleden van gedachte te wisselen.

Deze zogenaamde horizontale inhoudelijke afstemming tussen raden is niet aan de ambassadeurs. Om toch tot een dergelijke uitwisseling te komen, is de gedachte ontstaan om te gaan werken met focusgroepen. Groepen van raadsleden die dat willen, die zich in eerste instantie richten op uitwisseling op de thema's in het uitvoeringsprogramma RSA. Immers de RSA geeft focus aan de regionale samenwerking door te bepalen welke onderwerpen gemeenteraden prioritair van belang vinden voor de samenwerking in de regio GV+. In het regiopodium van 11 november is een eerste oriënterende discussie over focusgroepen en de organisatie daarvan gevoerd. Conclusie is dat dit een interessant experiment kan worden, start klein en leer van hoe dat gaat.

Uiteraard zijn er, zoals 11 november al bleek, nog wel enkele discussiepunten. Zoals naar de status van de focusgroepen. Die moet naar de mening van de ambassadeurs informeel zijn, anders neemt deze een bevoegdheid van de raden over. Toch is er nog wel discussie nodig over de rolverdeling en verhouding met portefeuillehouders en ambassadeurs. Deelname aan de groepen is ook niet vrijblijvend, maar evenmin verplichtend. Als een groep daarbij de behoefte voelt om experts of inwoners op een thema uit te nodigen of zelfs deel te laten nemen, is dat aan de betreffende groep.

Verder zijn er vragen als hoe de groepen te ondersteunen, in nodige informatie en anderszins. Met de voorzitters van de portefeuillehoudersoverleggen is afgesproken dat focusgroepen die dat willen zich kunnen laten ondersteunen door een ambtenaar van de regio die op het betreffende onderwerp van de focusgroep is ingewerkt.

De ambassadeurs willen vanuit hun procesrol enkele groepen helpen opstarten en het leerproces vastleggen. Ambassadeurs kunnen vanuit hun rol en opgebouwde ervaring uitstekend helpen om de organisatie en bemiddeling met de regio in relatie tot focusgroepen vorm te geven. Het voorstel is om met enkele groepen waarvoor 11 november belangstelling bleek, gewoon te starten. En gaandeweg te kijken naar te trekken lessen en meerwaarde van de focusgroepen. De ambassadeurs zullen hierover naar de raden terugkoppelen in de tweede helft van 2017.